

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю

28 березня 2024 року

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

15. Sevcencu C. Single-interface bioelectronic medicines-concept, clinical applications and preclinical data. J. Neural. Eng. 2022. Vol.19, N3. doi: 10.1088/1741-2552/ac6e08.
16. Singh A.K., Awasthi R., Malviya R. Bioelectronic medicines: Therapeutic potential and advancements in next-generation cancer therapy. Biochim. Biophys. Acta Rev. Cancer. 2022. Vol.1877, N6. P. 188808. doi: 10.1016/j.bbcan.2022.188808.
17. The Lancet. Non-communicable diseases: what now? Lancet. 2022. Vol. 399, N10331. P. 1201. doi: 10.1016/S0140-6736(22)00567-0.
18. Wells J.D. Discovery Beyond the Standard Model of Elementary Particle Physics. In Springerbriefs in Physics Ser.; Springer: Nature Switzerland AG, 2020. 69 p.

РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАДАЧ-СИТУАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ» ЗДОБУВАЧАМ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

**Ваценко А.В., Єрошенко Г.А., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О.,
Рябушко О.Б., Клепець О.В., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С., Донець І.М.**

Полтавський державний медичний університет

У формуванні медико-біологічної компетентності здобувачів освіти при викладанні медичної біології актуальною є реалізація технології задач-ситуацій, які створюють зміст і структуру майбутньої професійної діяльності, сприяють зацікавленості та мотивації студентів-першокурсників.

Ключові слова: навчальна технологія, задачі-ситуації (ситуаційні задачі), освітній компонент, медична біологія.

The implementation of the technology of problem-situations, which create the content and structure of future professional activity, contribute to the interest and motivation of first-year students, is relevant for the formation of medical and biological competence of students in the teaching of medical biology.

Keywords: educational technology, tasks-situation (situational tasks), educational component, medical biology.

Реформа медичної галузі та вихід української медицини на сучасний рівень указують на необхідність якісної підготовки спеціалістів шляхом впровадження сучасних технологій навчання, переорієнтації навчання з накопичення знань (предметне навчання) на підвищення рівня фахової компетентності як основи розвитку здібностей, ефективних дій в умовах конкретних професійних ситуацій, перегляду змісту й форм освітнього процесу. Підготовка студентів із кожного освітнього компонента має забезпечити системність знань і засобів навчання; оволодіння розумовими процесами; мобільність і критичність мислення; використання різних форм опрацювання інформації; здатність до творчої праці; опанування практичних навичок. Перехід до інноваційних освітніх технологій, активних форм і методів навчання дозволить підготувати фахівця, який буде здатний швидко адаптуватися до умов, що виникають у професійній діяльності [6].

Медична біологія – одна зі складних теоретичних дисциплін, яку здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти опановують упродовж першого року навчання в медичному університеті. Знання, які засвоюють студенти-першокурсники на лекційних і практичних заняттях, консультацій, самопідготовки, є базовими для блоку медико-біологічних дисциплін, що забезпечує професійно-практичну підготовку. Вивчення медичної біології формує в студентів цілісну уяву про загальні закономірності розвитку живої природи, місце людини в системі тваринного світу, основні закономірності та молекулярно-клітинні механізми спадковості й мінливості, форми біотичних взаємозв'язків у природі та фактори, які впливають на організм людини в процесі онтогенезу – забезпечує фундаментальну медико-біологічну підготовку й опанування практичних навичок для майбутньої професійної діяльності лікаря [7].

На формування біологічної компетентності здобувачів освіти, профілізації викладання медичної біології позитивно впливає використання в навчальному процесі технології розв'язування задач-ситуацій (ситуаційних задач), які створюють зміст і структуру майбутньої професійної діяльності сьогоденного студента. Вони сприяють активізації в студента пізнавального інтересу, зацікавленості та мотивації до вивчення програмного матеріалу з навчальної дисципліни і його практичного застосування, розвитку критичного мислення в майбутнього фахівця, активізують особистісно-орієнтований ефект навчання.

Зміст ситуаційної задачі має узагальнювати теоретичні знання студента, що сприяє їх поглибленому аналізу й засвоєнню. Досвід використання ситуаційних задач на практичних заняттях із медичної біології свідчить про їх успішне розв'язування тими студентами, в яких є фундаментальні знання з відповідного розділу навчальної дисципліни. Формуванню практичних навичок і вмінь студента сприяє детальний аналіз ним можливих шляхів розв'язання конкретних ситуаційних задач. Контроль за можливістю застосовувати знання у змодельованих ситуаціях є важливим чинником, необхідним для розвитку в студента професійного мислення [1].

При складанні текстів задач-ситуацій викладачі кафедри мають урахувувати, щоб у ситуаційній задачі був наведений опис, максимально наближений до реалістичної події (ситуації). Чим менше ідеалізації та спрощення в ситуаційних задачах, тим більшої значимості вони набувають у професійному контексті і, відповідно, вищий рівень їхньої проблемності, міждисциплінарності й ефективності в розвитку професійних умінь і клінічного мислення майбутніх лікарів [3]. Ефективним напрямом у вивченні медичної біології є розв'язування проблемно-орієнтованих ситуаційних задач. Розв'язання задач-ситуацій вимагає від здобувачів освіти активного використання раніше засвоєних теоретичних знань, що зрештою сприяє формуванню цілісної картини проблемної ситуації, закріпленню вже сформованих теоретичних знань і асоціативних зв'язків. Розв'язання ситуаційних задач активізує

в студентів зацікавленість неформальним вивченням навчального матеріалу, є чинником формування в них біологічних основ професійної компетентності [1].

Важлива особливість задач-ситуацій – це можливість інтеграції з іншими методами активного навчання (моделювання, дискусія, «мозковий штурм», ігрові методи, метод опису тощо). Ситуаційна задача, як правило, – це складний, проблемний, цікавий клінічний випадок, який може трапитися майбутнім медикам під час їхньої практичної діяльності (пакет, що містить скарги, анамнез, дані об'єктивного статусу з наданням ілюстративних матеріалів, дані лабораторних та інструментальних досліджень, діагноз (попередній, можливо, помилковий), лікування, динаміку стану хворого). Задачі-ситуації визнано перспективним напрямом інтенсифікації навчання, вони можуть бути індивідуальними або розрахованими на групу здобувачів освіти, сприяють розвитку клінічного мислення, удосконаленню навичок розв'язання проблеми, впливають на професіоналізацію й виховання колегіальності [4].

Реалізація навчальної технології задач-ситуацій у викладанні освітнього компонента «Медична біологія» здобувачам другого (магістерського) рівня вищої медичної освіти – актуальний і перспективний напрям підготовки майбутніх фахівців. Науково-педагогічні працівники кафедри біології за власним досвідом дійшли висновку, що необхідно ширше включати в навчальний процес задачі-ситуації з подальшим їх обговоренням. Тематика ситуаційних задач обговорюється на методичних нарадах кафедри, тексти задач оновлюються, доповнюються сучасними даними, щоб максимально наблизити здобувачів освіти до їхньої майбутньої професійної діяльності. При викладанні освітнього компонента «Медична біологія» задачі-ситуації (ситуаційні задачі) широко впроваджуються при вивченні розділів «Медична генетика», «Медична паразитологія». Оптимальні теми для впровадження задач-ситуацій для здобувачів освіти першого курсу з медичної генетики: вивчення методів генетики людини (генеалогічний, близнюковий, цитогенетичний, біохімічний, популяційно-статистичний та ін.), методів діагностики спадкових хвороб людини (хромосомні та молекулярні), напрямів і принципів роботи медико-генетичної консультації, особливостей і методик роботи цитогенетичної, біохімічної лабораторій тощо. Розділ медичної паразитології передбачає ситуаційні задачі при вивченні основ екології людини, медичної протозоології, медичної гельмінтології та медичної арахноентомології. Здобувачі освіти при розв'язуванні задач-ситуацій вказують збудників або переносників інвазійних хвороб людини, установлюють попередній і остаточний діагнози, оцінюють епідеміологічну ситуацію і природні осередки, визначають шляхи зараження, методи лабораторної діагностики, комплекс профілактичних заходів паразитарних захворювань.

Основний результат технології задач-ситуацій – усвідомлення студентами цінностей спільної праці, оволодіння вміннями самостійно обирати різні рішення, творчо мислити, робити висновки, організувати, спланувати і виконати виниклі завдання [3].

Реалізація вищезазначеної навчальної технології вимагає від здобувача освіти ґрунтовно-інтегрованої самостійної підготовки, викликає професійну зацікавленість, розвиває нестандартний характер навчально-пізнавальної діяльності, а саме: зацікавленість, аналіз, порівняння, емоційність і проблемність з оптимальними варіантами розв'язання поставленої задачі або проблеми.

Список використаної літератури

1. Використання ситуаційних задач у формуванні біологічної компетенції в студентів закладу вищої медичної освіти / Панчук О. В., Старостенко О. В., Романенко О. В., Алексієнко В. Р. – Режим доступу:
2. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-113-8-38>
3. Гарбузова В.Ю. Ситуаційні задачі як ефективна форма проблемного навчання / Гарбузова В.Ю., Янчик Г.В. – Сумський державний університет. Режим доступу:
4. https://www.rusnauka.com/17_SSN_2007/Pedagogica/22583.doc.htm
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : методичний посібник / І.М. Дичківська. – Київ, 2006. – 218 с.
6. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання : Теорія, досвід : методичний посібник / О.І. Пометун; авт.-уклад.: О.Пометун, Л.Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002. – 136 с.
7. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології : навчальний посібник / Прокопенко І.Ф., Євдокімов В.І. – Х. : Колегіум, 2006. – Вид.2-ге. – 259 с.
8. Сабатовська, І. С. Моделювання ситуацій професійної діяльності при підготовці фахівців галузі охорони здоров'я / І. С. Сабатовська, О. М. Візрякіна // European humanities studies State and Society. – 2017. – № 4. – С. 136-145.
9. Фрич Н.І. Оптимізація викладання медичної біології студентам, що навчаються англійською мовою / Фрич Н.І. // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія.–2013.– Вип. 35. – С.133-135.

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ: ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ В МІЖНАРОДНИЙ ПРОСТІР <i>Бура Л.В., Білоконь С.О., Макаренко О.В., Люлька О.М., Вахненко А.В.</i>	41
ЕЛЕКТРОННИЙ РЕЦЕПТ І ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ РЕЦЕПТУРИ МАЙБУТНІМ ЛІКАРЯМ <i>Важнича О. М., Луценко Р. В., Сидоренко А. Г., Чечотіна С. Ю., Капустник Ю. О., Шакіна Е. Г., Власенко Н. О., Луценко О. А.</i>	43
ФОРМУВАННЯ НОВІТНЬОГО НАУКОВОГО МЕДИЧНОГО ПОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЯК ЗАПОРУКА МАЙБУТНЬОГО ПРОГРЕСУ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ: У ПОЛІ ЗОРУ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ПРОЄКТ «БІОЕЛЕКТРОННА МЕДИЦИНА» <i>Вайнорес А.Л., Потяженко М.М., Мінцер О.П., Невоїт Г.В.</i>	45
РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАДАЧ-СИТУАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ» ЗДОБУВАЧАМ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Ваценко А.В., Єрошенко Г.А., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Клепець О.В., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С., Донець І.М.</i>	49
СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩИХ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Власенко Н.О., Капустник Ю.О., Дев'яткіна Н.М., Островська Г.Ю.</i>	51
ВПЛИВ ОПТИМІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПЛАТФОРМИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ <i>Воробюхіна А.К., Ярешко А.Г., Куліш М.В.</i>	52
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ОРТОДОНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Галич Л.Б., Виженко Є.Є., Коробов П.С., Гутовська І.О., Ніколішин І.А.</i>	54
ПОГЛЯД НА НАСТАВНИЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ОПП «СТОМАТОЛОГІЯ» <i>Гоголь А.М., Панькевич А.І., Колісник І.А., Новіков В.М., Резвіна К.Ю.</i>	56
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Гуржій О.В., Скрипников П.М., Коломієць С.В., Бережна О.Е., Смаглюк В.І., Хавалкіна Л.М.</i>	58
ЗАСТОСУВАННЯ CASE-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОЇ ЗРІЛОСТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ <i>Гуржій О.В., Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Тимошенко Ю.В., Кулай О.О., Приходченко С.В.</i>	59
ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS І DIGITAL SKILLS У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ І СЛУХАЧІВ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Гуржій О.В., Скрипников П.М., Хміль Т.А., Скрипнікова Т.П., Кулай О.О., Приходченко С.В., Тимошенко Ю.В., Лазарева К.А., Морочковська О.В.</i>	61
ІННОВАЦІЇ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ-ОРТОПЕДІВ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ <i>Давиденко В.Ю., Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Тарашевська Ю.Є., Кузнецов В.В.</i>	63
ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА В МЕДІАКОМУНІКАТИВНОМУ АСПЕКТІ <i>Давиденко В.Ю., Цветкова Н.В., Соколовська В.М., Писаренко О.А., Хілініч Є.С.</i>	65
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ <i>Дев'яткіна Н.М., Ковальов С.В., Зубенко Ю.О.</i>	67
ЗАХИСТ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ ЯК ОДИН ІЗ ВАГОМИХ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ <i>Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Карасюнок А.Є., Трофименко М.В.</i>	70
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЕМПАТІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Должковий С.В., Шейко В.Д.</i>	72
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ РОЗУМІННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ <i>Дубініна В.О., Зінченко Н.О., Біланов О.С., Дергай А.С.</i>	74
РОЛЬ КУРАТОРА В ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА БАЗОВИХ КАФЕДРАХ ЗВО <i>Єрошенко Г.А., Григоренко А.С., Шевченко К.В., Лисаченко О.Д., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Рябушко О.Б., Передерій Н.О., Донець І.М., Солод А.В., Кінаш О.В., Шарлай Н.М., Тончева К.Д.</i>	75
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Ждан В.М., Іваницький І.В., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Кур'ян О.А., Ткаченко М.В., Волченко Г.В., Іщейкіна Ю.О., Лебідь В.Г.</i>	77
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Ждан В.М., Лебідь В.Г., Бабаніна М.Ю., Іщейкіна Ю.О., Кітура Є.М., Кур'ян О.А., Ткаченко М.В., Іваницький І.В., Волченко Г.В., Жукова Т.О.</i>	79